

EL LLENGUATGE

El canonàs i la canonada

Cal no confondre el canonàs amb la canonada. Referint-nos als canons d'artilleria —perquè n'hi ha d'altres menes— un canonàs és un canó de grans dimensions, enorme. I una canonada és l'acte de disparar-se un d'aquests canons.

El nostre sufix de derivació *-às* ha estat por productiu. Els derivats que se n'obtenen solen ésser augmentatius, sovint amb un matis pejoratiu. En canvi, són molt nombrosos els derivats acabats en *-ada*, que són noms que indiquen cops, trets, accions, etc., fets amb l'objecte designat pel nom primitiu. Així, de ganivet, hem tret ganivetada, de bastó, bastonada, i de canó, canonada. Amb aquest sufix també formen noms derivats que indiquen les accions, dites, fetes, sortides, etc., pròpies de les persones designades pel nom primitiu, pel nom sobre el qual s'ha format el derivat. Així, una bajanada és una dita pròpia d'un baja (és a dir, d'un ximplet), una bretolada, l'acció pròpia d'un bretol, i una fanfarronada la paraula o la sortida pròpies d'un fanfarró. Fins i tot hem creat derivats com aquests partint de noms propis: quixotada, de Quixot, barrabassada, de Barrabàs.

Aquest mateix mecanisme pot ésser aplicat a la formació de noms nous, derivats de noms de personatges públics, institucions, etc., que designarien les seves manifestacions, accions, gestes, extemporaneïtats, etc. És clar que no fóra possible en tots els casos, perquè hi ha noms que es resisteixen a admetre un derivat; però mai no hem de recórrer per a l'obtenció de noms derivats d'aquesta mena al sufix *-às* (seguint o imitant la tendència del castellà a crear-ne amb el sufix *-azo*: «gloronazo», «bunkerazo»), ja que, tal com hem dit, els noms derivats acabats en *-às* són els augmentatius.

ALBERT JANE